శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే పంచవింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ తృతీయస్కంధే పంచవింశోఽధ్యాయః ॥

శౌనక ఉవాచ

కపిలస్తత్త్వసంఖ్యాతా భగవానాత్మమాయయా ।
జాతః స్వయమజః సాక్షాదాత్మప్రజ్ఞప్తయే నృణాం ॥ **1** ॥

న హ్యస్య వర్ష్మణః పుంసాం వరిష్ణుః సర్వయోగినాం ।
విశ్రుతౌ శ్రుతదేవస్య భూరి తృప్యంతి మేఽసవః ॥ **2** ॥

యద్యద్విధత్తే భగవాన్ స్వచ్ఛందాత్మాఽఽత్మమాయయా ।
తాని మే శ్రద్దధానస్య కీర్తన్యాన్యనుకీర్తయ ॥ **3** ॥

సూత ఉవాచ

ద్వైపాయనసఖస్త్వేవం మైత్రేయో భగవాంస్తథా ।
ప్రాహేదం విదురం ప్రీత ఆన్వీక్షిక్యాం ప్రచోదితః ॥ **4** ॥

మైత్రేయ ఉవాచ

పితరి ప్రస్థితేఽరణ్యం మాతుః ప్రియచికీర్షయా ।
తస్మిన్ బిందుసరేఽవాత్సీద్భగవాన్ కపిలః కిల ॥ **5** ॥

తమాసీనమకర్మాణం తత్త్వమార్గాగ్రదర్శనం ।
స్వసుతం దేవహూత్యాహ ధాతుః సంస్మరతీ వచః ॥ **6** ॥

దేవహూతిరువాచ
నిర్విణ్ణా నితరాం భూమన్నసదింద్రియతర్షణాత్ ।
యేన సంభావ్యమానేన ప్రపన్నాంధం తమః ప్రభో ॥ **7** ॥

తస్య త్వం తమసోఽంధస్య దుష్పారస్యాద్య పారగం ।
సచ్చక్షుర్జన్మనామంతే లబ్ధం మే త్వదనుగ్రహాత్ ॥ **8** ॥

య ఆద్యో భగవాన్ పుంసామీశ్వరో వై భవాన్ కిల ।
లోకస్య తమసాంధస్య చక్షుః సూర్య ఇవోదితః ॥ **9** ॥

అథ మే దేవ సమ్మోహమపాక్రష్టుం త్వమర్హసి ।
యోఽవగ్రహోఽహమ్మమేతీత్యేతస్మిన్ యోజితస్త్వయా ॥ **10** ॥

తం త్వా గతాహం శరణం శరణ్యం
స్వభృత్యసంసారతరోః కుఠారం ।
జిజ్ఞాసయాహం ప్రకృతేః పూరుషస్య
నమామి సద్ధర్మవిదాం వరిష్ఠం ॥ **11** ॥

మైత్రేయ ఉవాచ
ఇతి స్వమాతుర్నిరవద్యమీప్సితం
నిశమ్య పుంసామపవర్గవర్ధనం ।
ధియాభినంద్యాత్మవతాం సతాం గతి -
ర్బభాష ఈషత్స్మితశోభితాననః ॥ **12** ॥

శ్రీభగవానువాచ
యోగ ఆధ్యాత్మికః పుంసాం మతో నిఃశ్రేయసాయ మే ।
అత్యంతోపరతిర్యత్ర దుఃఖస్య చ సుఖస్య చ ॥ **13** ॥

తమిమం తే ప్రవక్ష్యామి యమవోచం పురానఘే ।
ఋషీణాం శ్రోతుకామానాం యోగం సర్వాంగనైపుణం ॥ **14** ॥

చేతః ఖల్వస్య బంధాయ ముక్తయే చాత్మనో మతం।
గుణేషు సక్తం బంధాయ రతం వా పుంసి ముక్తయే ॥ **15** ॥

అహమ్మమాభిమానోత్థైః కామలోభాదిభిర్మలైః।
వీతం యదా మనః శుద్ధమదుఃఖమసుఖం సమం ॥ **16** ॥

తదా పురుష ఆత్మానం కేవలం ప్రకృతేః పరం।
నిరంతరం స్వయంజ్యోతిరణిమానమఖండితం ॥ **17** ॥

జ్ఞానవైరాగ్యయుక్తేన భక్తియుక్తేన చాత్మనా।
పరిపశ్యత్యుదాసీనం ప్రకృతిం చ హతౌజసం ॥ **18** ॥

న యుజ్యమానయా భక్త్యా భగవత్యఖిలాత్మని।
సదృశోఽస్తి శివః పంథా యోగినాం బ్రహ్మసిద్ధయే ॥ **19** ॥

ప్రసంగమజరం పాశమాత్మనః కవయో విదుః।
స ఏవ సాధుషు కృతో మోక్షద్వారమపావృతం ॥ **20** ॥

తితిక్షవః కారుణికాః సుహృదః సర్వదేహినాం।
అజాతశత్రవః శాంతాః సాధవః సాధుభూషణాః ॥ **21** ॥

మయ్యనన్యేన భావేన భక్తిం కుర్వంతి యే దృఢాం।
మత్కృతే త్యక్తకర్మాణస్త్యక్తస్వజనబాంధవాః ॥ **22** ॥

మదాశ్రయాః కథా మృష్టాః శృణ్వంతి కథయంతి చ।
తపంతి వివిధాస్తాపా నైతాన్మద్గతచేతసః ॥ **23** ॥

త ఏతే సాధవః సాధ్వి సర్వసంగవివర్జితాః।
సంగస్తేష్వథ తే ప్రార్థ్యః సంగదోషహరా హి తే ॥ **24** ॥

సతాం ప్రసంగాన్మమ వీర్యసంవిదో
భవంతి హృత్కర్ణరసాయనాః కథాః।

తజ్జోషణాదాశ్వపవర్గవర్త్మని
శ్రద్ధా రతిర్భక్తిరనుక్రమిష్యతి ॥ **25** ॥

భక్త్యా పుమాన్ జాతవిరాగ ఐంద్రియాద్
దృష్టశ్రుతాన్ మద్రచనానుచింతయా ।
చిత్తస్య యత్తో గ్రహణే యోగయుక్తో
యతిష్యతే ఋజుభిర్యోగమార్గైః ॥ **26** ॥

అసేవయాయం ప్రకృతేర్గుణానాం
జ్ఞానేన వైరాగ్యవిజృంభితేన ।
యోగేన మయ్యర్పితయా చ భక్త్యా
మాం ప్రత్యగాత్మానమిహావరుంధే ॥ **27** ॥

దేవహూతిరువాచ
కాచిత్త్వయ్యుచితా భక్తిః కీదృశీ మమ గోచరా ।
యయా పదం తే నిర్వాణమంజసాన్వాశ్నవా అహం ॥ **28** ॥

యో యోగో భగవద్బాణో నిర్వాణాత్మంస్త్వయోదితః ।
కీదృశః కతి చాంగాని యతస్తత్త్వావబోధనం ॥ **29** ॥

తదేతన్మే విజానీహి యథాహం మందధీర్హరే ।
సుఖం బుద్ధ్యేయ దుర్బోధం యోషా భవదనుగ్రహాత్ ॥ **30** ॥

మైత్రేయ ఉవాచ
విదిత్వార్థం కపిలో మాతురిత్థం
జాతస్నేహో యత్ర తన్వాభిజాతః ।
తత్త్వామ్నాయం యత్ప్రవదంతి సాంఖ్యం
ప్రోవాచ వై భక్తివితానయోగం ॥ **31** ॥

శ్రీభగవానువాచ
దేవానాం గుణలింగానామానుశ్రవికకర్మణాం ।
సత్త్వ ఏవైకమనసో వృత్తిః స్వాభావికీ తు యా ॥ **32** ॥

అనిమిత్తా భాగవతీ భక్తిః సిద్ధేర్గరీయసీ ।
జరయత్యాశు యా కోశం నిగీర్ణమనలో యథా ॥ **33** ॥

నైకాత్మతాం మే స్పృహయంతి కేచిన్ -
మత్పాదసేవాభిరతా మదీహాః ।
యేఽన్యోన్యతో భాగవతాః ప్రసజ్య
సభాజయంతే మమ పౌరుషాణి ॥ **34** ॥

పశ్యంతి తే మే రుచిరాణ్యంబ సంతః
ప్రసన్నవక్త్రారుణలోచనాని ।
రూపాణి దివ్యాని వరప్రదాని
సాకం వాచం స్పృహణీయాం వదంతి ॥ **35** ॥

తైర్దర్శనీయావయవైరుదార -
విలాసహాసేక్షితవామసూక్తైః ।
హృతాత్మనో హృతప్రాణాంశ్చ భక్తి -
రనిచ్ఛతో మే గతిమణ్వీం ప్రయుంక్తే ॥ **36** ॥

అథో విభూతిం మమ మాయావినస్తా -
మైశ్వర్యమష్టాంగమనుప్రవృత్తం ।
శ్రియం భాగవతీం వా స్పృహయంతి భద్రాం
పరస్య మే తేఽశ్నువతే తు లోకే ॥ **37** ॥

న కర్హిచిన్మత్పరాః శాంతరూపే
నంక్ష్యంతి నో మేఽనిమిషో లేఢి హేతిః ।

యేషామహం ప్రియ ఆత్మా సుతశ్చ
సఖా గురుః సుహృదో దైవమిష్టం ॥ **38** ॥

ఇమం లోకం తథైవాముమాత్మానముభయాయినం।
ఆత్మానమను యే చేహ యే రాయః పశవో గృహాః ॥ **39** ॥

విసృజ్య సర్వానన్యాంశ్చ మామేవం విశ్వతోముఖం।
భజంత్యనన్యయా భక్త్యా తాన్మృత్యోరతిపారయే ॥ **40** ॥

నాన్యత్ర మద్భగవతః ప్రధానపురుషేశ్వరాత్।
ఆత్మనః సర్వభూతానాం భయం తీవ్రం నివర్తతే ॥ **41** ॥

మద్భయాద్వాతి వాతోఽయం సూర్యస్తపతి మద్భయాత్।
వర్షతీంద్రో దహత్యగ్నిర్మృత్యుశ్చరతి మద్భయాత్ ॥ **42** ॥

జ్ఞానవైరాగ్యయుక్తేన భక్తియోగేన యోగినః।
క్షేమాయ పాదమూలం మే ప్రవిశంత్యకుతోభయం ॥ **43** ॥

ఏతావానేవ లోకేఽస్మిన్ పుంసాం నిఃశ్రేయసోదయః।
తీవ్రేణ భక్తియోగేన మనో మయ్యర్పితం స్థిరం ॥ **44** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
తృతీయస్కంధే కాపిలేయోపాఖ్యానే పంచవింశోఽధ్యాయః ॥